

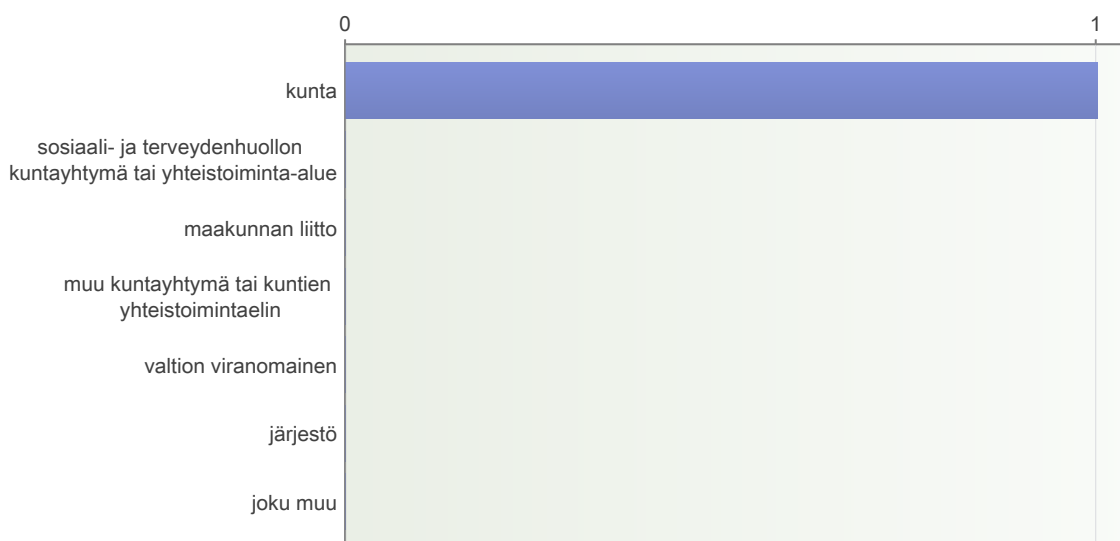
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sodankylän kunta	Viljo Pesonen	viljo.pesonen@sodankyla.fi, 040-1614430	8.11.2016	Sodankylän kunnanvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnat ovat toimintaympäristöiltään hyvin erilaisia, minkä johdosta palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja saavutettavuus toteutuu eri tavoin maakunnittain. Yksistään Lapin maakunnan alueella palveluiden valinnanvapauden osalta voidaan ennustaa asiakkaan näkökulmasta merkittäviä eroja riippuen siitä asuuko henkilö pienessä maaseutumisessa kunnassa vai kaupunkikeskuksessa. Maakunnille tulee jättää liikkumavaraa ratkaista valinnanvapauden toteuttamisen vaihtoehtoja. Digitalisaatio ja omahoitopalvelujen kehittyminen parantaa yhdenvertaisuutta, koska ne ovat paikkariippumattomia. Omahoitopalvelujen kehittyminen on vasta alkuvaiheessa ja niiden vakiintuminen osaksi palvelurakennetta kestää joitakin vuosia. Työterveyshuolto jää kokonaisuudessaan uudistuksen ulkopuolelle. Tältä osin sote-palvelujen integraatio jää jo lähtökohtaisesti vajaaksi.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotus sisältää liian useita ja yhtäaikaaisesti toteutettavia muutoksia, joiden yhteisvaikutusta on erittäin vaikea ennustaa. Sote-palvelujen kustannusten kasvun hillinnän tavoite edellyttää onnistunutta sote-palvelujen integraatiota. Muutosprosessin läpivieminen ja sote-integraation toteuttaminen edellyttää sitä, että maakunnille taataan työrauha. Mikäli valinnanvapaus ja maakuntien yhtiöittämisvelvoite tulee toteuttaa, tulisi näiden osalta varata riittävästi siirtymäaikaa.
Kustannusten kasvun hillitsemistä vaikeuttaa se, että toiminnan järjestäminen on annettu maakuntiin, mutta rahoitus on valtion vastuulla. Lakiesityksiin on kirjattu hyvin vahva valtion taloudellinen ohjaus, joten keskeinen kysymys on maakuntien kyky sopeuttaa toiminnan taso sen mukaiseksi. Taloudellisen onnistumisen kannalta olennaista näin laajassa uudistuksessa ja vahvassa ulkopuolisessa ohjauksessa on se, kuinka yhtenäinen maakunnallinen tahtotila kyetään rakentamaan.

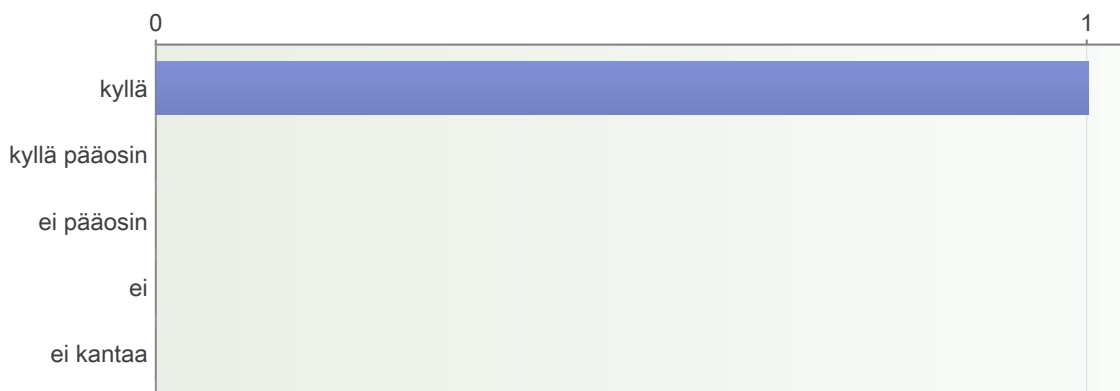
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä on suoralla vaalilla valittava riittävän kokoinen maakuntavaltuusto, joka on demokratian toteutumisen keskeisin edellytys. Toisaalta demokratian toteutumista heikentävät lakiesityksiin sisältyvä vahva valtion ohjaus, palveluiden yhtiöittämisvelvoitteet ja valtakunnalliset palvelukeskukset. Demokratian toteuttamiseksi paremmin tulee maakuntien itsehallinnollista asemaa vahvistaa.
Vaalijärjestelmän johtuen on syytä epäillä, että maakuntavaltuuston jäsenet valitaan pääosin suurista kunnista. Tästä syystä alueellinen näkökulma asioiden hoitoon voi jäädä vajaaksi.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

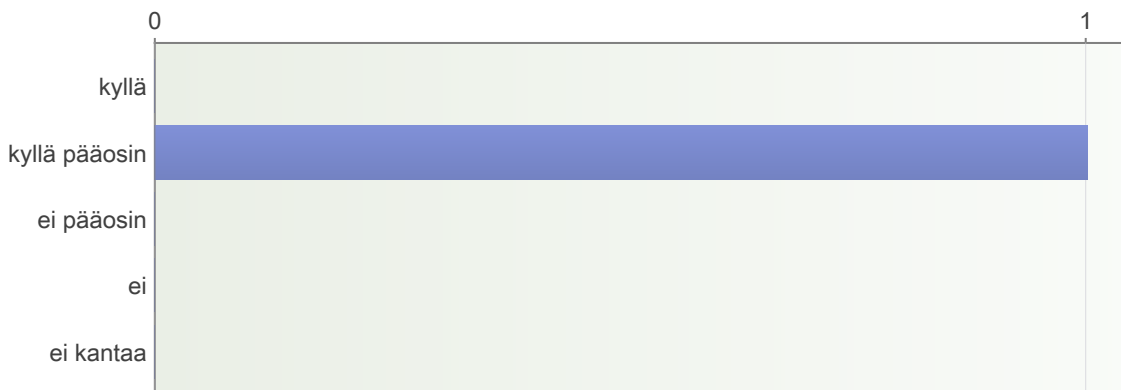

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalaki määrittää uuden aluehallinnon tason valtion ja kunnan väliin. Laki määrittelee maakunnan tehtävät yksityiskohtaisesti, joten rajapinnat määräytyvät ristiriidattomasti.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

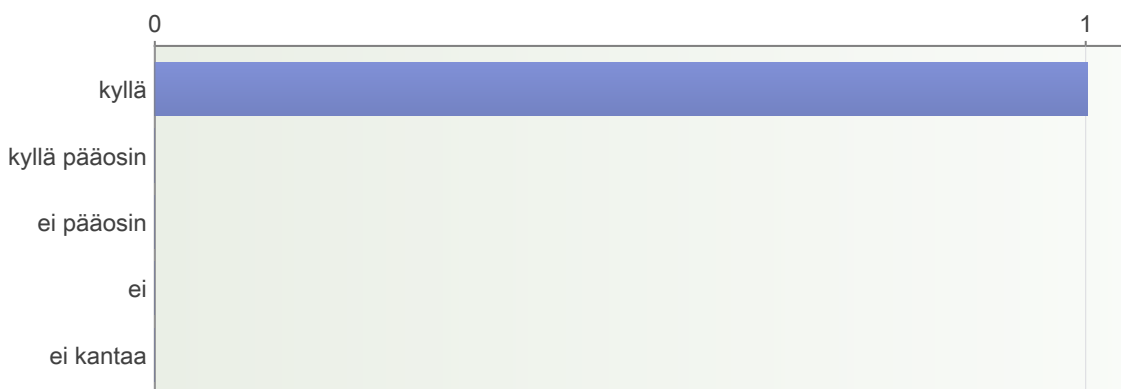

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtävät ovat moninaisia ja toisistaan hyvinkin poikkeavia sekä luonteeltaan että laajuudeltaan. Toiminnan johtamisen ja organisoinnin näkökulmasta näin laaja tehtäväkenttä ei ole tarkoituksenmukaista ja Lapissa monet julkiset tehtävät muodostuvat etäisiksi.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

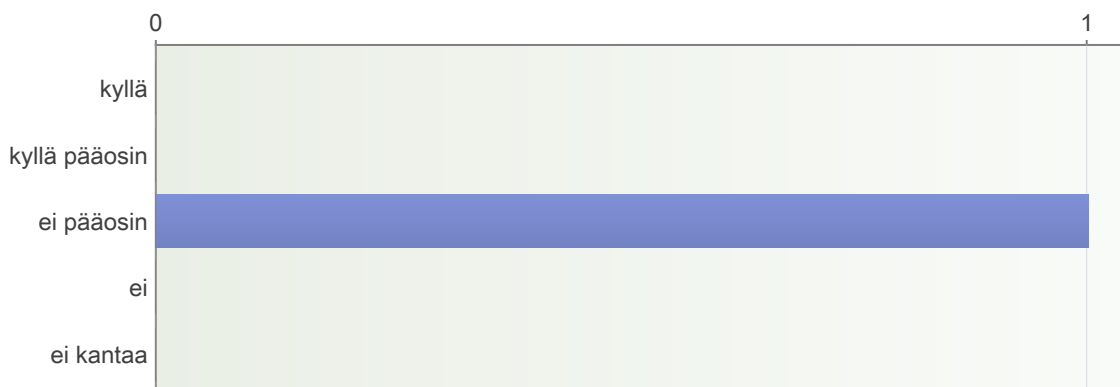

Avoimet vastaukset: kyllä

- Laki turvaa osallistumisoikeudet laajasti, mutta maakunta saatetaan kokea etäiseksi ja asukkaiden vähäinen mielenkiinto muodostua osallistumisen esteeksi etenkin pienissä kunnissa, joista ei välttämättä ole lainkaan edustusta maakunnan hallinnossa

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

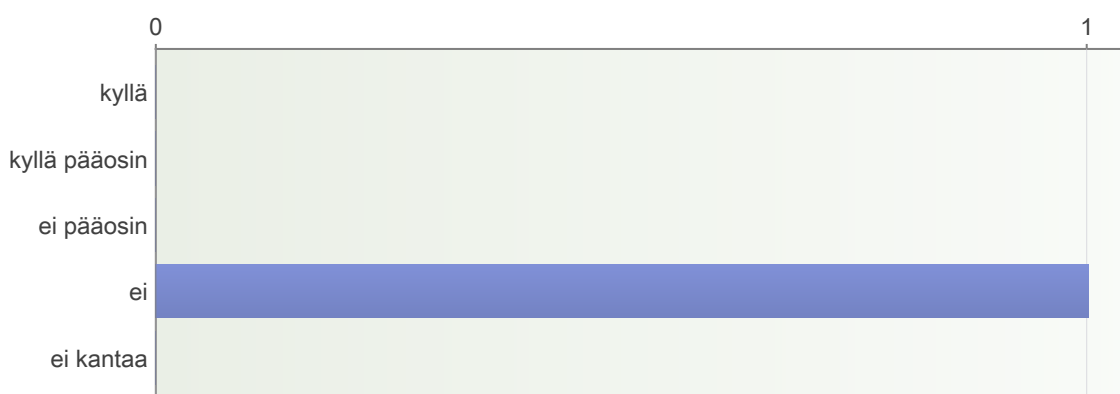

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Palvelulaitoksesta määrätään laissa hyvin tarkasti ja sen rooli maakunnan sotepalveluiden tuotannon ohjauksessa on vahva, mutta palveluiden integraation varmistamisessa kuitenkin epäselvä. Se myös heikentää maakunnan ja erityisesti maakuntavaltuuston suoraa ohjausta palvelutuotannossa. Palvelulaitos on perusteltu vain, jos järjestämisen ja tuottamisen erottaminen on ehdoton päämäärä.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Maakunnan talous on vahvasti valtion ohjauksessa ja siitä riippuvainen eivätkä aidon itsehallinnon periaatteet toteudu. Sekä investointi- että rahoitusmahdollisuudet ovat rajalliset, mikä vaikeuttaa maakunnallisen rakenteen ja palveluiden kehittämistä.

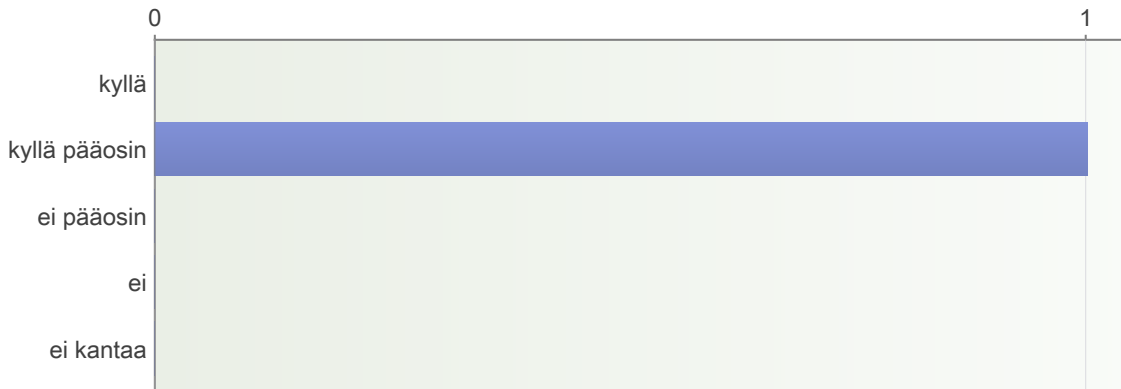
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden yhdenvertaisuus on vaatimus, joka helposti jää pienissä Lapin kunnissa toteutumatta. Pitkät etäisyydet, pienten kuntien vähäinen tai jopa olematon edustus maakunnan hallinnossa ja käytännössä olemattomat valinnanvapausmahdollisuudet ovat tekijöitä, jotka heikentävät alueen palveluita merkittävästi muita alueita enemmän. Laki ei myöskään huomioi lainkaan saamenkielisten palveluiden tarvetta, mutta ne tulee saamelaisalueen kunnissa säilyttää vähintään nykyisen tasoisina järjestämisvastuun siirtyessä maakuntaan.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

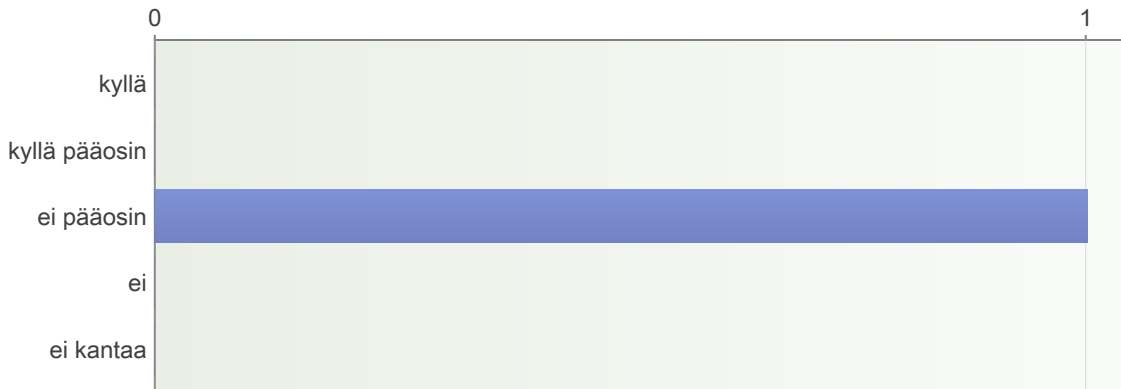

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Vaativien ja kalliiden palveluiden kokoaminen ja keskittäminen mm. palvelun laadun, osaamisen ja kustannustehokkuuden näkökulmasta on perusteltua. Palvelujen saavutettavuudella viitataan asiakkaan lähellä oleviin palveluihin. Lähipalvelun määritelmää ei ole kuitenkaan tarkemmin avattu. Lähipalvelu saa eri merkityksen riippuen siitä mikä on palvelupisteen maantieteellinen asema. Tämä voi johtaa siihen, että maakunnissa lähipalvelut määritellään eri tavoin. Lähipalvelun saavutettavuuden määrittäminen (etäisyys/aika) helpottaisi maakuntia sosiaali- ja terveystalouden suunnittelussa. Lisäksi se ohjaisi maakuntia lähipalveluverkoston suunnittelutyössä samankaltaisiin ratkaisuihin.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

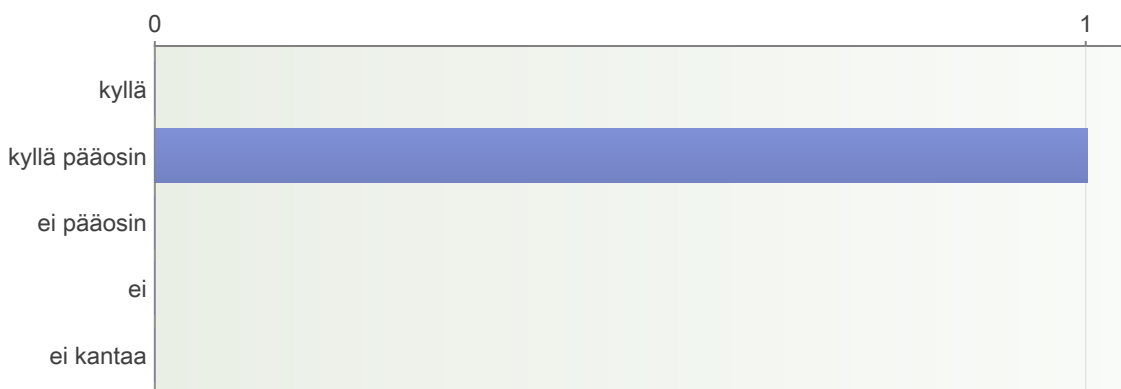

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Viiden yhteistyöalueen ja näihin kuuluvien maakuntien välinen yhteistyösopimus sisällön määrittelyn osalta tulisi toteuttaa siten, että maakunnille jää liikkumavaraa päättää itse yhteistyöalueen sopimuksen osa-alueista, jotka edellyttävät maakunnan olosuhteet ja palvelurakenne huomioiden yhteistä sopimista. Valtion ohjaus tulisi jättää tältä osin väljäksi.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

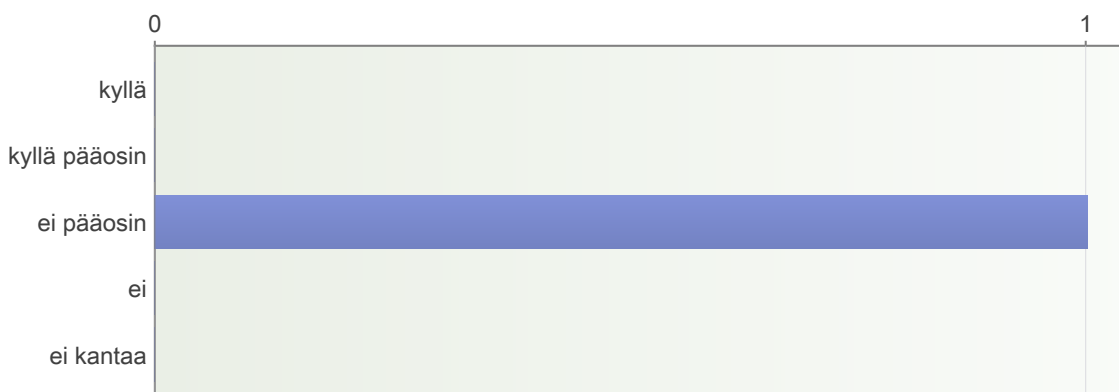

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sote palveluiden integraation ja siihen liittyvä tavoite kustannusten kehityksen hillitsemisestä voi vaarantua, mikäli sote-uudistuksen yhteydessä toteutetaan saman aikaisesti palveluiden yhtiöittämisvelvoite ja valinnanvapaus. Sote-uudistuksen valmisteluun, organisointiin ja palveluiden integraation toteuttamiseen tulee maakunnille varata riittävästi aikaa. Maakunnilla tulisi olla käytössä riittävästi tietoa ja näyttöä valinnanvapauden, monituottajamallin ja yhtiöittämisvelvoitteen vaikutuksista palveluintegraatioon. Riittävä tieto voidaan hankkia esim. siten, että vapaaehtoiset maakunnat voisivat kokeilla ja testata valinnanvapauden ja yhtiöittämisvelvoitteen vaikutuksia ja muut ulkopuolelle jäävät maakunnat voivat toimia verrokkikohteina. Lopulliset päätökset tehtäisiin vasta kokeiluajan jälkeen (3-5 vuotta).

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

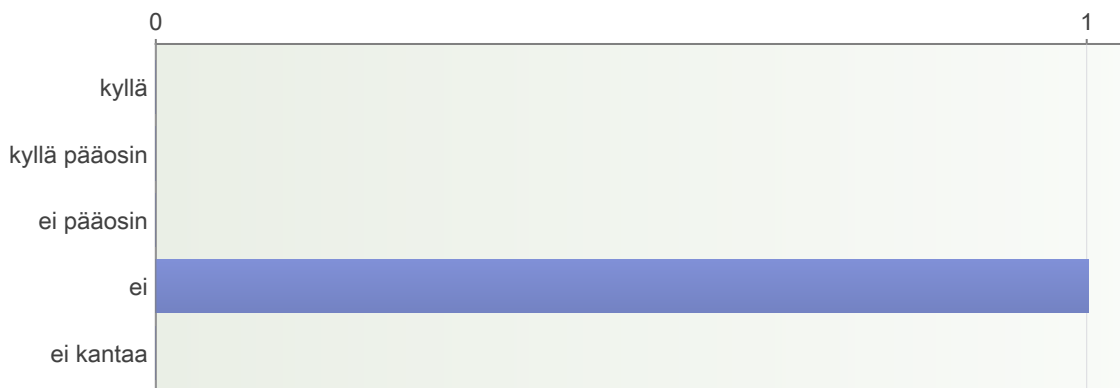

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtion ohjausmekanismi kansallisesti merkittävässä kokonaisuuksissa on perusteltua kuten tietojärjestelmien ja siihen liittyvän kokonaisarkkitehtuurin määrittelyssä. Lakiehdotuksesta ei käy riittävän selkeästi esille esim. mitkä ovat vähemmän laajakantoisia ja merkittäviä investointihankkeita, joissa maakunnilla olisi oikeus ratkaista asioita ilman valtion ohjausta. Liian vahva ohjausmekanismi voi käytännössä johtaa siihen, että alueellinen kehittämistyö mukaan lukien niihin liittyvät investoinnit tulee olemaan maakunnissa hidasta verrattuna yksityisten palvelutuottajien ketterään ja nopeaan reagointikykyyn, joita toimintaympäristön jatkuva muuttuminen edellyttää. Palveluiden järjestämisvastuun lisäksi palveluita koskeva ohjausvastuu tulisi olla ensisijaisesti maakunnilla. Maakuntaa laajemmissa asioissa ohjausvastuu olisi viidellä erä-alueella, joihin muodostettaisiin tätä tarkoitusta varten maakuntien asiantuntijoista, ohjauksesta vastaava työryhmä, jonka tehtävät määriteltäisiin laissa.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

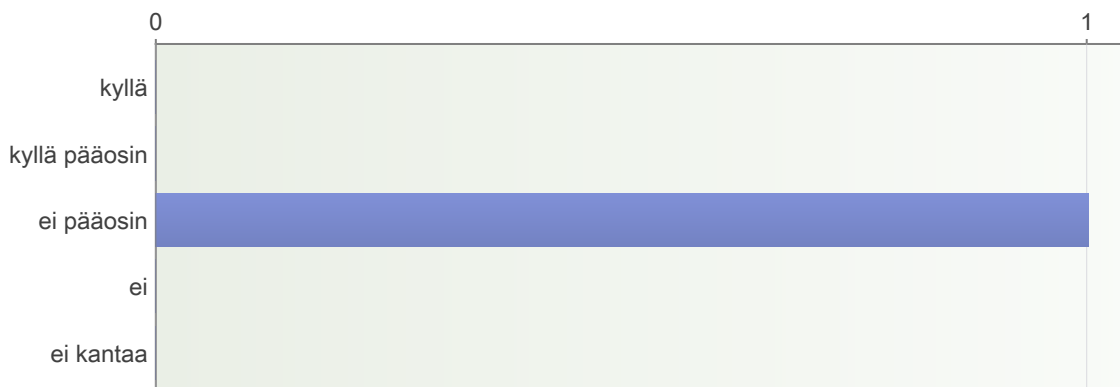

Avoimet vastaukset: ei

- Laissa ehdotetaan palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottamista toisistaan. Esitys muistuttaa tilaaja-tuottaja organisaatiota, jota on mallina kokeiltu useissa kaupungeissa ilman merkittävää hyötyä. Palvelujen yhtiöittämisvelvoite on kytketty asiakkaiden valinnanvapauteen valita palvelut julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin väliltä. Miksi julkisesti tuotettu palvelu on yhtiötettävä jää edelleen epäselväksi?

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunnan yhtiöittämisvelvoite ei ole sote-uudistuksen kokonaisuuden kannalta kysymys, joka tulisi välittömästi toteuttaa. Tältä osin muutoksen arvioidaan parantavan johtamista, kustannusten hallintaa ja laadun kehittämistä. Toisaalta käytävissä ei ole tarkkaa tietoa siitä, mitkä sosiaali- ja terveystalvet tulevat laajan valinnanvapauden piiriin ja millä perusteilla. Julkisen toimijan (maakunnan) tuottama palvelu voi olla vaihtoehto yksityisten palveluntuottajien rinnalla. Asiakkaiden valinnanpau ja monituottajamalli voidaan toteuttaa varsin kattavasti käyttämällä nykyisiä välineitä kuten palvelusetelijärjestelmää. Uuden sote-organsiaation ja siihen liityvän palveluintegraation suunnittelun ja käynnistämisen näkökulmasta olisi selkeämpää, että maakuntien yhtiöittämisvelvoite arvioidaan vasta kun mahdollisesti vaiheittain toteutettu valinnanvapaus on toteutettu.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Pelastus- ja ensihoidon tehtävien järjestämisvastuu ehdotetaan siirtäväksi viiden yliopistollisen sairaalan tehtäväksi. Pelastustoimen ja ensihoidon integraatiolla voidaan saavuttaa merkittäviä synergiaetuja. Palvelujen keskittäminen erwa-alueille ei tuo tältä osin merkittävää lisäarvoa. Kyseinen tehtäväkokonaisuus tulee siirtää maakuntien tehtäväksi, joihin on vuosien saatossa kertynyt vahvaa osaamista. Palvelujen tarkoituksenmukainen tuottaminen, organisointi sekä toiminta poikkeusoloissa edellyttää alueen olosuhteiden erityistä tuntemista. Tämä toteutuu parhaiten siten, että pelastus- ja ensihoidon järjestämisvastuu annetaan maakuntien tehtäväksi.
Lakiehdotuksen mukaan maakuntien tehtäväksi kuuluu sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Kunnille säilyy edelleen vastuu väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Tehtäviin kuuluisi edelleen mm. hyvinvointi- ja terveysvaikutusten seuranta, ennakoarviointi ja kerätyn tiedon vaikutusten arviointi ja analyysi, mikä edellyttää mm. hyvinvointikertomuksen laadintaa ja sen jatkuvaa päivittämistä. Kunnille ei kuitenkaan jää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotantoon liittyviä tehtäviä ja osaamista. Kunnille määriteltävät tehtävät ovat tältä osin sen kaltaisia, että niiden hoitaminen, mm. tiedontuotanto, tiedon analysointi ja hyödyntäminen kunnan toiminnan suunnittelussa edellyttää sosiaali- ja terveysalan osaamista. Kuntien ja maakuntien välinen työnjako terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen osalta tulisi määritellä selkeämmin.
Mikäli kuntien vastuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä edellyttää sosiaali- ja terveysalan osaamista, tulee se huomioida kuntien rahoituksessa. Työjaon ja tehtävien määrittelyn selkeyttämiseksi kunnille jäävät tehtävät ja vastuut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta voitaisiin määritellä esim. elinvoimaisuuden käsitteen alle.
Työterveyshuolto jää sote-esityksen ulkopuolelle. Sote-esityksen mukaan kunnille ei saa jäädä enää sosiaali- ja terveydenhuollossa järjestämisvastuuta. Työterveyshuollon osalta on kuitenkin epäselvyyttä siitä, voiko kunta/kunnat yhtiöittää työterveyshuollon toiminnan ja tuottaa myös jatkossa työterveyshuollon palveluja. Sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisuuden kannalta olisi selkeämpää ottaa työterveyshuolto mukaan sote-uudistuspakettiin.
Viranomaisvalvonnan osalta todetaan (48§), että viranomaisen ohjaus- ja arviointikäynneistä on sovittava ennakkoon asianomaisen maakunnan tai maakunnan palvelulaitoksen kanssa. Pykälässä 49§ todetaan, että silloin kun tarkastukseen on perusteltu syy, voidaan tarkastus tehdä ennalta ilmoittamatta. Ongelmaksi muodostuu kysymys siitä, kenen varaan ilmoitus perusteista viranomaiselle tehdä yllätyskäynti kohteeseen jää. Käytännössä tämä voi tarkoittaa sitä, että esim. sosiaalityöntekijän käyntien merkitys muuttuu ja vastuu esim. perhekotien ennakoivasta valvonnasta sosiaalityöntekijöiden kohdalla vahvistuu edelleen.
Sosiaalityöntekijöiden ensisijainen tehtävä tulee olla edelleen asiakkaan etujen ja hyvinvoinnin seurannassa ja ohjauksessa.
Viranomaisille tulisi jättää oikeus tehdä ohjaus- ja valvontakäyntejä siten, ettei niistä tarvitse ennakkoon ilmoittaa. Yllätyskäynneillä täydennetään palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaan perusturvaa valvontaa ja ennakkoon ilmoitettuihin käynteihin perustuvaa valvontaa ja ohjausta. Kuraattorit, joiden taustakoulutuksena on joko yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinto sosiaalityöntekijän pätevyydellä tai sosionomi AMK-tutkinto, toimivat tärkeinä aikuisina oppilaiden ja heidän lähiverkostonsa kouluarjessa, sosiaalialan asiantuntijoina. Kuraattoreiden työnkuvaan kuuluu vahvasti tarjota psykososiaalista tukea matalan kynnyksen periaatteella sitä

varhaisessa vaiheessa tarvitseville oppilaille ja heidän lähiverkostoilleen. Lisäksi työnkuvaan kuuluu tärkeänä osana tarjota tukea kasvatus- ja opetustyön tukemiseen koulun muulle henkilöstölle oppilaan kouluarjen haasteissa, sekä tarjota asiantuntijuutta mm. pedagogisen tuen järjestämiseen liittyvissä asioissa ja tarjota sosiaalialan näkemystä pedagogisten asiakirjojen moniammatilliseen käsittelyyn. Edellä mainitut yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön eri työmuodot mahdollistuvat kuraattoreiden toimiessa sivistystoimen alaisuudessa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää reagoimaan akuuteissa tapauksessa vuorokauden sisällä kuraattoripalveluiden tarjoamiseen. Oppilasta koskevien palveluiden avun tarpeen arviointi tai avunpyyntöön vastaaminen toteutuu parhaiten, kun se tapahtuu kouluissa ja mahdollisimman lähellä työn kohdetta. Vuonna 2014 uudistunut laki korostaa yhteisöllisen opiskeluhoitotyön merkitystä entisestään, jolloin työ on parhaimmillaan moniammatillista yhteistyötä. Myös nuorisotoimen työntekijöiden työpanoksen vahvistaminen kouluympäristössä on tuonut hyviä tuloksia mm. luokkakohtaisten haasteiden puuttumiseen yhä varhaisemmassa vaiheessa. Kuraattoreiden työote on terapeutin, mutta terapiaa se ei ole, siltikin osaaminen on tuotu lähelle lasta, nuorta ja perhettä - esiopetuksesta toiselle asteelle ja heille luonnolliseen ympäristöön, josta ammattitaitoiset kuraattorit osaavat ohjata ne eteenpäin, kun kuraattorin tarjoama apu ei ole enää riittävä. Näin toimitaan jo nyt: perusopetuksen piirissä olevat oppilaat ohjataan tarvittaessa kuraattorien toimesta jatkokonsultaatioon perheneuvolaan psykologille tai lastenpsykiatrille, toisen asteen oppilaiden kohdalla tämä on mielenterveystoimisto. Kuraattorien ammattitaito ja sen tarjoaminen oppilaan/opiskelijan arviointi oppilaitosympäristössä on tärkeää ja ennen kaikkea oppilaan/opiskelijan näkökulmasta katsottuna - heitä parhaiten palvelevaa. Mikäli kuraattoreiden työ siirtyy sote-uudistuksessa maakuntien työntekijöiksi on ennaltaehkäisevästä työstä vaarassa tulla päivystysluontoista työtä, jolloin matalan kynnyksen periaate ei toteudu.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

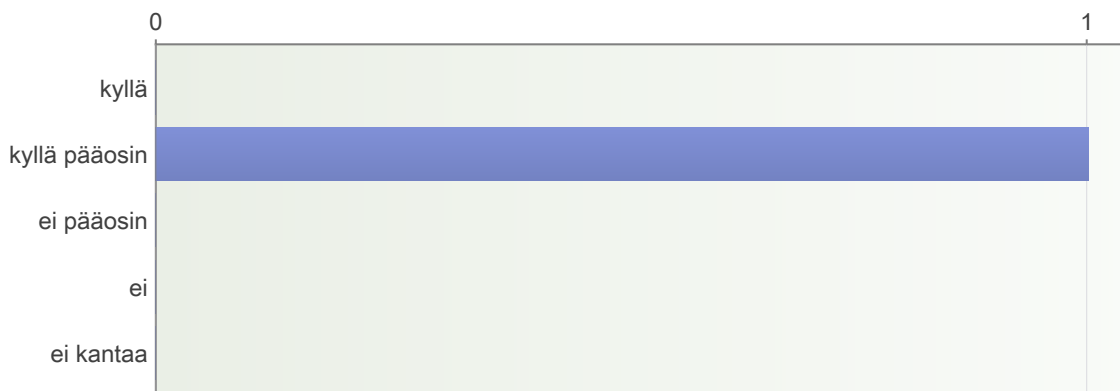
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

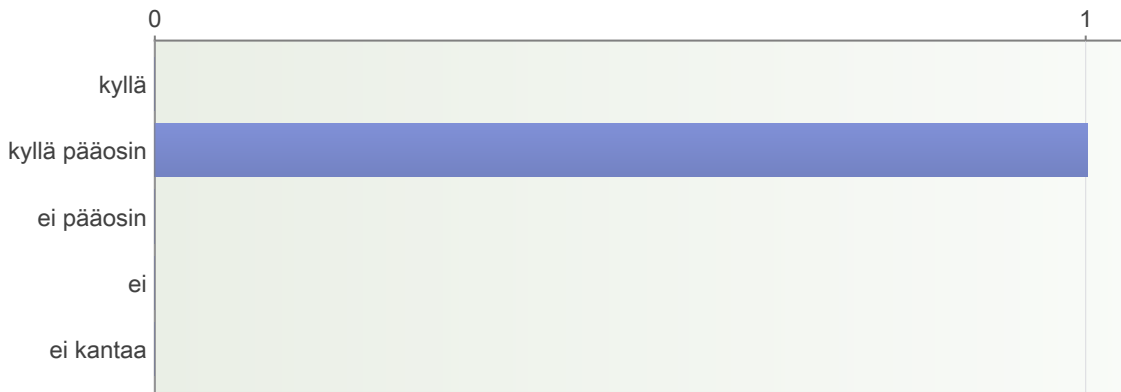

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Koska lain voimaantulo on vielä avoinna, tulisi väliaikaisen valmistelutoimielimen toimivalta 7§ 1-2 kohdissa määritellä sidotuksi maakuntavaltuuston toimikauden alkuun. Väliaikaishallinnon resurssoinnista tulisi myös määrätä tarkemmin, koska tehtäväkenttä on hyvin laaja ja käytännön toteutus saattaa jäädä 8 § nojalla kunnille ja muille olemassa oleville tahoille niiden omilla resursseilla.

22. 20. Voimaantulain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

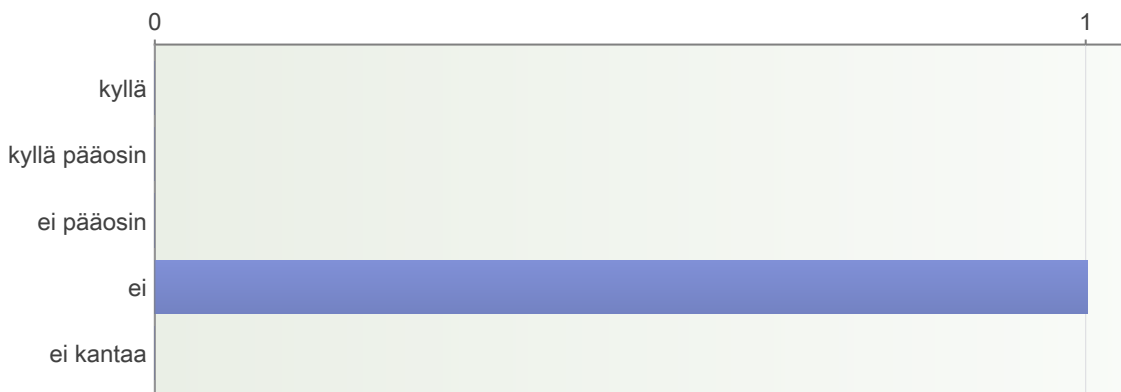

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Muualla kunnan hallinnossa ja tukipalveluissa työskentelevä henkilöstön pääasiallisen työpanoksen arviointimenettely ja -vastuu jää avoimeksi. Menettely saattaa johtaa nykyisten tukipalveluiden pilkkoutumiseen, joten laissa olisi tarpeen määrätä kokonaisuusien ratkaisemisesta maakunnan ja luovuttavan organisaation kesken.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntaudistus heikentää kokonaisuudessaan kuntien rahoitusasemaa, investointi- ja velanhoitokykyä merkittävästi. Siirtyvälle irtaimelle omaisuudelle tulee määrittää arvo ja tehtävien mukana tulee ehdottomasti siirtyä myös niitä varten olemassa olevat toimitilat. Näin vältetään vuokrasopimusten määrittäminen ja kunnille jäävä tarpeeton rasite sekä mahdollisista tyhjästä tiloista vuoden 2021 jälkeen syntyvä ongelma.

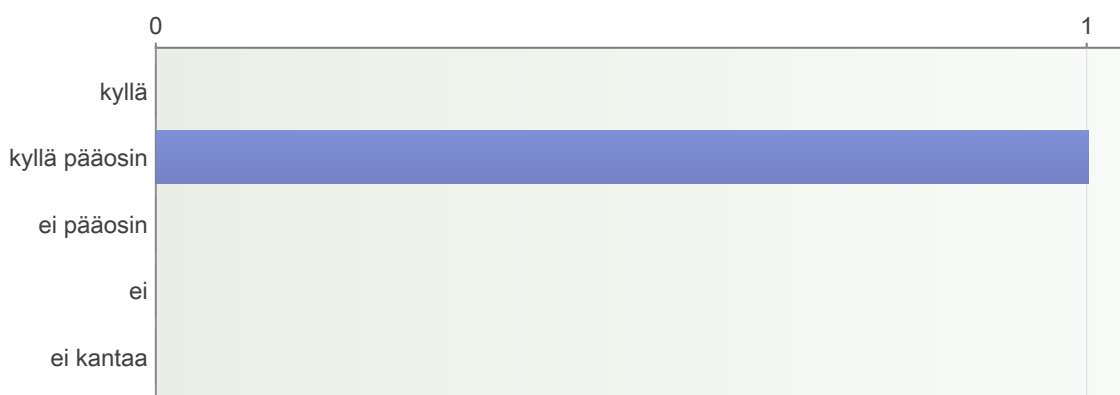
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Rakennukset ja irtain omaisuus pitäisi siirtää kirjanpitoarvostaan pois kunnan taseesta. Kunnan oman ja vieraanpääoman suhteen mukaisesti maakunta joko ottaisi vastattavakseen osan kunnan lainoista tai maksaisi rahana ja lopun kunta vähentäisi peruspääomastaan. Toimitilojenhallinta olisi näin kokonaisuudessaan maakuntalain 16 luvussa määritellyssä palvelukeskuksessa tai osakeyhtiössä ja myöhemmät toimitilaratkaisut tarvittaessa helpommin toteutettavissa.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

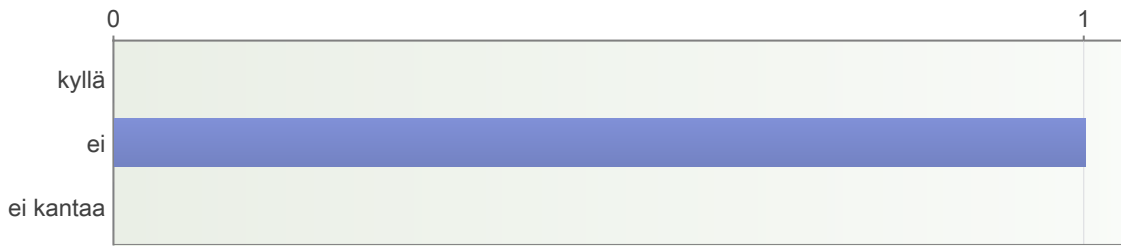

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Veronmaksajien näkökulmasta kyllä, mutta kunnille rajoituksen merkitys vaihtelee suuresti, koska veroprosentin tuotossa on suuria eroja kuntien välillä. Kuntien toiminnan supistuessa paremman tuoton omaava kunta hyötyy merkittävästi enemmän pienestäkin korotuksesta huonomman tuoton omaavaan kuntaan verrattuna ja ero saattaa lyhyelläkin siirtymäajalla muodostua merkittäväksi.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

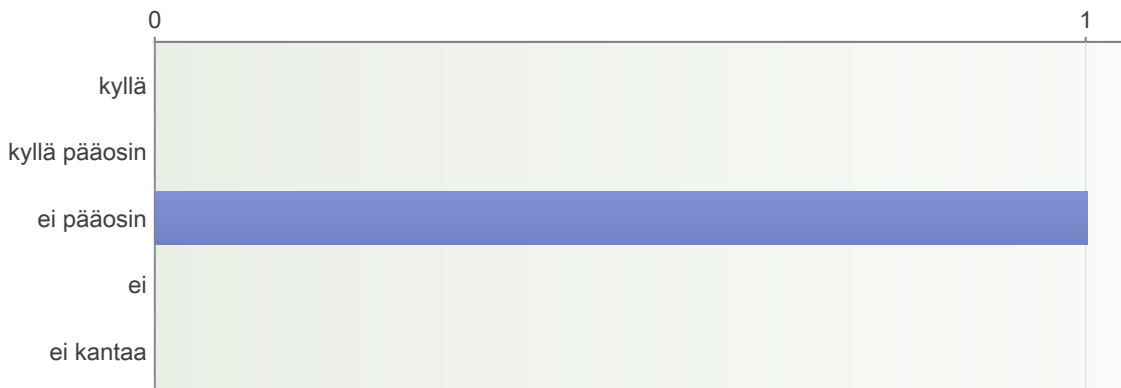
- Kysymyksessä niin laaja uudistus, että palvelujen siirron toteutus kunnilta maakunnalle tarvitsee useamman vuoden siirtymäajan. Tästä näkökulmasta siirtymäaika yhtiöittämiselle on aivan liian lyhyt. Siirtymäaika tulisi olla 31.12.2022 saakka

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

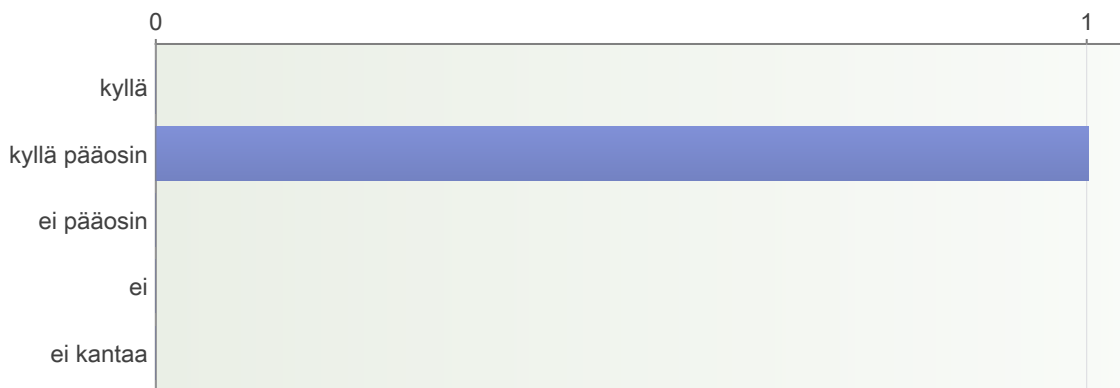

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ratkaisu on pahasti ristiriidassa sen keskeisen tavoitteen kanssa, että toteutettaisiin maakuntien itsehallintoon perustuva palvelu- ja hallintojärjestelmä, koska aitoa itsehallintoa ei valtion rahoitusohjauksessa muodostu. Toiminnan ja rahoituksen eriyttäminen johtaa vaikeasti hallittavaan kokonaisuuteen myös taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

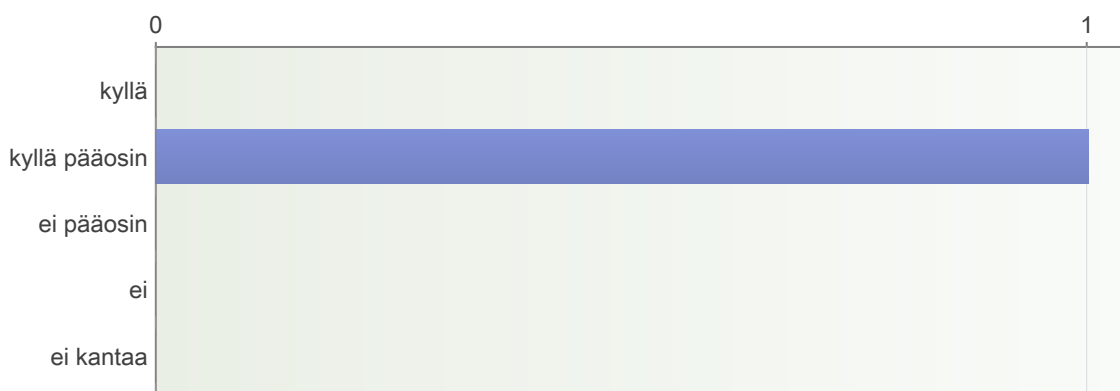

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valinnanvapauden toteutuminen tulee olemaan merkittävin maakuntien rahoitukseen vaikuttava asia. Palveluiden tuottamiseen saattaa syntyä huomattavasti uutta kapasiteettia purkamaan piilevää tarvetta, mikä nostaa maakunnan vastattavia kokonaiskustannuksia. Se saattaa myös johtaa maakunnan omien toimintojen tehottomampaan käyttöön ja sopeutustarpeeseen.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

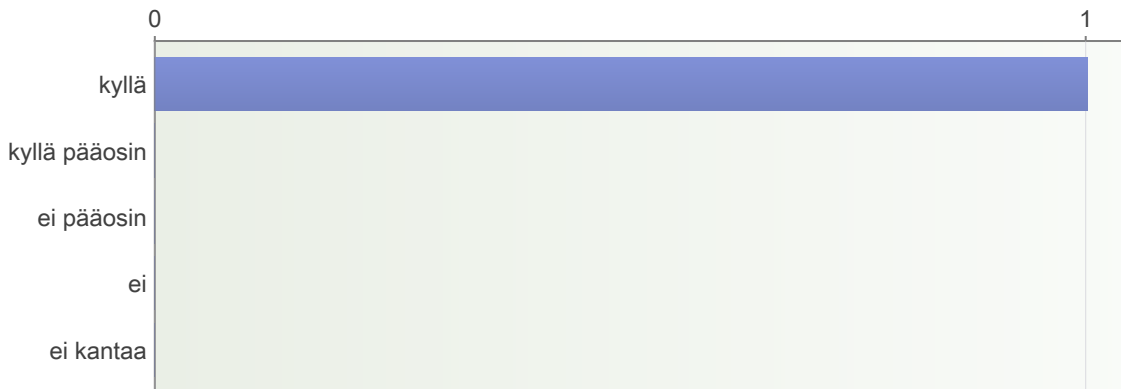
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tarvetekijät ovat hyvin valittuja ja perusteltuja, mutta Lapin maakunnan näkökulmasta asukastiheyskerroin ei riittävästi huomio Lapin olosuhteita, pitkiä etäisyyksiä, talvisia liikenneoloja ja huonosti toimivaa

joukkoliikennettä. Saamenkielisten palveluiden järjestäminen ja etätulkkauspalveluiden tarve tulee myös huomioida rahoitukseen vaikuttavana tekijänä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Pidempikään siirtymäaika ei ongelmatilanteissa auta, vaan muita lain tarjoamia ratkaisuja joudutaan todennäköisesti käyttämään.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoituksen riittävyyden arvioimiseksi tulisi olla tieto valinnanvapauden toteuttamistavasta, jolloin sen mahdollisia vaikutuksia palvelukapasiteettiin ja -määriin voisi ottaa paremmin huomioon.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

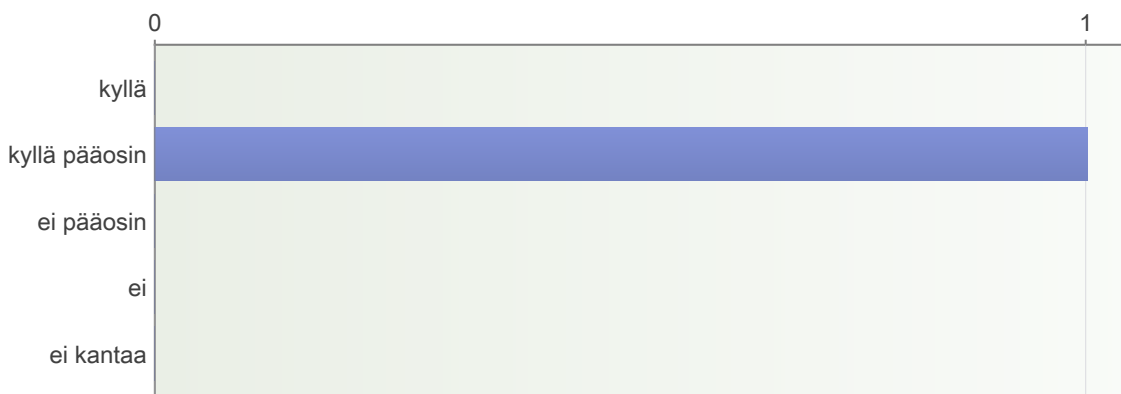
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

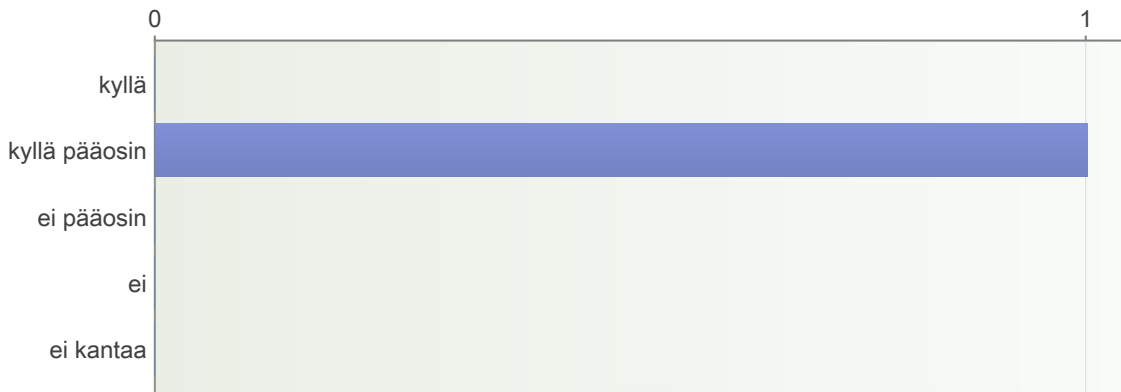

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tasausjärjestelmä on monimutkainen, joten on välttämätöntä, että valtionosuusjärjestelmää uudistetaan pidemmällä aikavälillä, kunhan uudistuksen lopulliset vaikutukset kuntatalouteen tarkentuvat käytännössä. Tasausjärjestelmän tulisi kaventaa kunnallisveroprosentin hajontaa nykyisestä. Voimalaitosten kiinteistövero ei tule siirtää tasausjärjestelmään.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Painotukset ovat tässä vaiheessa perusteltuja, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerit ovat tarpeettoman yksityiskohtaisia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus jää toteutuksessa näiden yksityiskohtaisten valtiosuuteen vaikuttavien tekijöiden varjoon.

37. 35. Vapamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtiosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valtiosuuslainsäädäntö muuttuu uudistuksen myötä entistä hajanaisemmaksi, joten sen uudistaminen ja selkeyttäminen on tarpeen, kunhan maakuntien ja kuntien taloudellinen tilanne on vakiintunut. Lisäksi harvaan asuttujen ja saaristolaiskuntien valtiosuudet tulee säilyttää.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- KT kuntatyönantajilla on pitkän linjan asiantuntemus kunta-alan työehtosopimusten neuvottelemisesta ja soveltamisesta sekä kunta-alan työnantajien edunvalvonnasta. Tästä syystä ei ole perusteltua perustaa esim. uutta työnantajajärjestöä valvomaan maakuntien etua. Kuntien ja maakuntien yhteinen työnantajajärjestö mahdollistaa jatkossa myös organisaatioiden välisen yhteistyön mm. henkilöstöjohtamisen kehittämisessä ja hyvien käytäntöjen jakamisessa.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiluonnoksen ja hallituksen esitysluonnoksen perusteella maakunnat kantavat vastuun heille siirtyvän henkilöstön eläkekustannuksista samalla periaatteella kuin kunnat kuntiin jäävän henkilöstön osalta. Toisin sanoen kunnille ei jää eläkekustannuksia maakuntiin siirtyvistä työntekijöistä. Lakiluonnoksen mukaan Kevan menot jäsenyhteisöjen palveluksessa olevan henkilöstön eläketurvan hoitamisesta jaetaan jäsenyhteisöjen maksettavaksi siten kuin 19 a, b ja c §:ssä säädetään. Jäsenyhteisöjen maksut muodostuvat sekä työansioihin perustuvaan maksuun että työkyvyttömyyseläkemaksuun. Työkyvyttömyyseläkemaksuun vaikuttavat jäsenyhteisön omat työkyvyttömyys- ja kuntoutusmenot, minkä vuoksi työnantajien kannattaa panostaa mm. varhaisen puuttumisen mallien kehittämiseen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseen. Toisin sanoen on hyvä, että myös uudessa laissa kannustetaan työnantajia panostamaan em. seikkoihin.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Yhteistoimintamenettely tulee toteuttaa keskitetysti kaikissa kunnissa saman sisältöisenä. Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen tehtävien uudelleenjärjestelyissä tulee henkilöstön siirtymiset paikkakunnalta toiselle minimoida.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnat ovat olleet keskenään luontevassa yhteistyössä luonnollisten kuntayhtymien sairaanhoitopiirien ja maakuntaliittojen kautta, jotka nyt purkautuvat. Kun kunnasta tulee maakuntaan nähden ainoastaan edunvalvoja, jää kuntien välinen yhteistyö vapaaehtoisuuden varaan. Kuntien roolin muuttuessa jää nähtäväksi, millaiseksi kuntaliiton rooli ja asema kuntien edunvalvojana tulee muodostumaan.

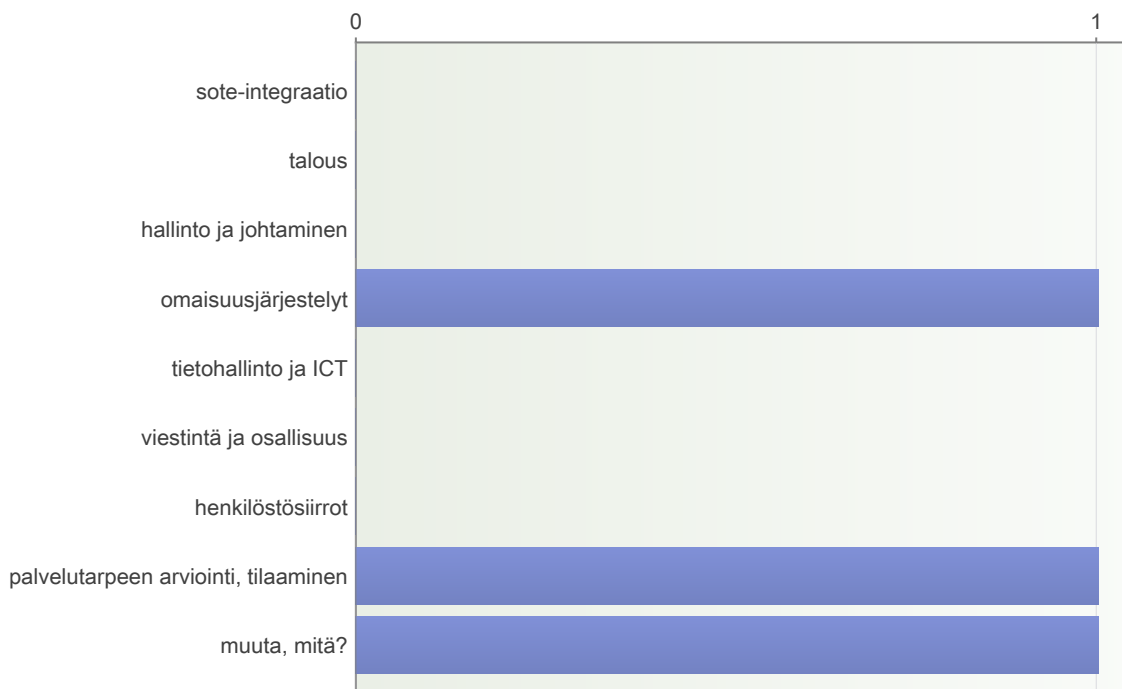
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien rahoituksen riittävyys on vähintään kyseenalainen. Niiden tehtäväkenttä on erittäin laaja ja hajanainen, ja rahoitus vahvasti valtion ohjauksessa, joten poliittisesti niiden hallinnointi ja päätöksenteko tasapuolisesti tulee olemaan vaikeaa. On myös erittäin todennäköistä, että kustannukset alkuvaiheessa kasvavat nopeasti kunnes johtamis- ja tietojärjestelmät saadaan toimimaan. Suurin taloudellinen epävarmuus sisältyy tässä vaiheessa siihen, kuin valinnanvapaus tullaan toteuttamaan.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Sodankylään on rakenteilla uusi hyvinvointikeskus. Hyvinvointikeskuksen tulisi olla käyttövalmis 2020 vuoden alusta. Hankkeen suunnittelu on käynnistynyt. Edessä olevasta muutoksesta johtuen palvelutarpeen ja sitä kautta tilaohjelman laatiminen on erittäin haasteellista. Jo tässä vaiheessa olisi hyvä olla tarkemmin tiedossa ne periaatteen joilla kunnan omistamat kiinteistöt siirtyvät maakunnan hallintaan.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistusta toteutetaan sellaisessa laajuudessa, että kaikkien säädösmuutosten lopulliset vaikutukset ja yksityiskohtien hallitseminen on mahdotonta. Valinnanvapauden toteuttamisella on suuri merkitys koko uudistukselle ja etenkin sen rahoitukselle, että sitä määrittävä lainsäädäntö olisi pitänyt olla tiedossa kokonaisuudesta lausuttaessa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Esitämme, että maakuntien rahoituslakiin otetaan säädös, jolla Lapin maakunnalle annetaan erityinen rahoituserä käytettäväksi saamelaisalueen kunnissa tuotettaviin saamenkielisiin palveluihin. Harvaan asuttu ja pitkien etäisyyksien Lappi erityisolosuhteineen tulee huomioida maatalousyrittäjien lomituspalvelujen turvaamiseksi osoitetulla erityismäärärahalla.